

Tweede Groot Rotarydictee van Haaksbergen, Eibergen en Neede 2013

Auteur: Anne Bergsma

In het begin van de Noord-Europese middeleeuwen, zo verhaalt mediëvist en literair historicus Frits van Oostrom mildironisch, was nog nauwelijks sprake van regulier onderwijs in de Nederlandse taal, noch in grotemensentaal, noch in jip-en-janneketaal. Men bezat dientengevolge in het algemeen niet de acquis nodig voor het lezen, laat staan schrijven van teksten.

In deze tijd, die toch vrij direct volgt op de vroegchristelijke epoche, bezat menig een zelf geen bijbel. De Bijbel was zelfs niet in de respectieve volkstalen overgezet. De verhalen uit de Schrift en hun strekking konden louter door middel van mond-tot-mondreclame oscilleren op basis van de sermoenen der geestelijkheid. Alleen in monastieke, adellijke en semiadellijke kring was men de leeskunst meester en soms ook in intellectuele en semi-intellectuele contreien.

In onze tijd, met een almaar groter wordend aantal mavoleerlingen, havoërs en vwo-leerlingen, kunnen we een dergelijke, haast voorwereldlijke negligentie van het leesgenot niet correleren aan het elan en de extase waarmee wij ons door majestueuze stapels lectuur manoeuvreren: een mêlee aan paperassen, publicaties, kranten- en tijdschriftenartikelen, boeken, folianten enzovoort, kortom een mer à boire aan geciseleerde taalbrouwsels.

U beschouwt niet-lezers al snel als *dégénérés*, als eerste-, tweede- of derdegeneratieanalfabeet, al is dit tenslotte weinigzeggend en dreigt u aldus haastje-repje en handenwrijvend te verzeilen in een guerrillaoorlog, een strijd die niet te winnen is.

Is het niet ook niet een elitaire vorm van voor-de-gek-houderij en sociaal-culturele stereotypie van de taalminnende *crème de la crème* om de ongeletterdheid van hen die lezen niet supervetcool vinden te taboeïseren?

U, liefhebber van Arthurromans, ideeënromans, sciencefictionromans of coming-of-ageromans zult zich moeten verzoenen met de indifferentie van de anderen en de mcdonaldisering van hun verstrooiingsbehoefte. Lees uw Don Quichot en verval niet in donquichotterie: het is de hoogste tijd voor de-escalatie. Laat uw pejoratieve epitheta voor wat ze zijn: ze zullen niet accumuleren tot een succesvolle oppepopperatie, noch leiden tot een vruchtbaar *échange de vues*, maar tot een abysaal *echec*. Wees geen lobbyist van 't lezen. Lees!